

SOSYALİST PARTİ YÖNETİMİ

TİP'in son bir yıldır içine girdiği durum, sosyalist parti yönetimi ve parti içi demokrasi ve disiplin sorunlarını ön plana çıkardı. Bir yandan parti üst yönetimi şekli bir yönetim ve disiplin anlayışında ısrar ede gelmiştir. Sekiz yılda Parti nereye gelmiştir, örgütün ihtiyaçları, eğilimi, istekleri nelerdir? Bunlar hiç dikkate alınmaksızın, realist bir politika izlemeye hiç yanaşmaksızın, "Biz çoğunluğu kazandık (yani sandıktan çıktık), bizim kararlarımız azınlığı ve alt kademeleri bağlar, istediğimizi yaparız," zihniyetiyle hareket edilmiş ve bunun sonucu üst yönetim parti örgütü ile ters düşmüştür. Öte yandan, Partinin bugünkü bölünmüş, karışmış durumunun yarattığı, sorumsuzca aklına geleni söylemek ve yapmak imkânları, parti içi demokrasi, tartışma ve eleştirme özgürlüğünün normal gerekleri gibi kabul edilmek istenmektedir. Her iki tutum da yanlıştır.

Nasıl bir toplumun politik iktidarı, hukuk düzeni toplumun objektif şartlarına, gelişme doğrultusuna ters düştüğü zaman fiilen işlemez hale gelir, çalkantılar, direnmeler başlarsa, bir örgütte de üst yönetim örgütlü hareketin gelişme doğrultusuna, temel eğilimine, isteklerine ters düştüğü zaman otoritesini yitirir, partiyi yürütemez ve tüzüğün (partinin iç kanununun), yönetim, yürütme ve disipline ilişkin hükümleri fiilen işlenmez hale gelir. Üst yönetim, hukuken parti içi iktidara sahip olsa dahi, fiilen iktidara sahip olmaktan çıkar.

Çoğunluğun aldığı kararlar azınlığı, üst kademelerin kararları alt kademeleri ve üyeleri bağlar kuralı elbette doğru, geçerli bir kuraldır. Başka türlü örgütlü çalışma mümkün olmaz, giderek ortada örgüt diye bir şey kalmaz. Ama bu kural kendi başına kararların gerçekten bağlayıcı olmasını, fiilen uygulanmasını sağlamaz. Bu kural şekle ait bir kuraldır. Şekle ait hükümlerin uygulamada işleyebilmesi için alınan kararların muhtevasının, özünün, belirli şartları yerine getirmiş olması gerekir. Bir çoğunluk veya organ sadece bu kurala ve bu kuralın uygulanması için disiplin cezası müyyidelerine dayanarak keyfi kararlar, yanlış ve isabetsiz kararlar alamaz; alırsa başını objektif gerçeğin sert duvarına çarpar, kural işlemez olur, Parti yapısında en azından pasif bir direniş, kararların uygulanmaması, ihmal edilmesi hali belirir. Yanlış kararlar sosyalizmden sapma niteliği gösterirse, sürekli ve ısrarlı olursa örgütte fiili direniş, üst yönetime baş kaldırma durumu oluşur. Kararların şeklen değil, gerçekten bağlayıcı olabilmesi için doğru, isabetli, örgütün çoğunluğunca, hiç değilse faal ve etkin kısmınca içten kabul edilebilir, benimsenebilir kararlar olması gerekir. Bu temel, vazgeçilmez şarttır.

Üst kademe kararlarının doğru, isabetli, örgütçe kabul edilebilir ve uygulanır olabilmesi için kararların alınmasında belirli şartların yerine getirilmesi şarttır. Birincisi, program ve tüzüğün usulüne uygun uygulanmasından öteye geçen, yeni yorumlar, görüşler getiren kararların aceleye getirilmemesidir; hele genel başkanın tek başına resen karar verip görüşünü kamuya açık bir konuşmasında ilk defa açık-

laması gibi hallerde asla cevaz yoktur. Kararlar üst kademe organda, ve gerektiğinde, ilgili bürolarda incelendikten sonra, enine boyuna tartışılarak alınmalıdır. Hatta çok önemli yeni atılımların yapılması, yeni bir aşamanın alınması söz konusu olduğu durumlarda parti alt kademeleriyle temas ve danışma, sorunun önce parti örgütleri çapında serbestçe tartışılması yöntemi de uygulanabilir. Ama hemen belirtelim ki bu yöntemi iyi işler şekilde uygulayabilme alt kademe örgütlerin ve genellikle partililerin olgunluk, bilinç ve bilgi düzeyine bağlıdır. Aksi halde tartışmalar olumsuz sonuçlar vermiyen, parti birliğini dayanışmasını bozan, kısır çekişmelere, sonu gelmez lafazanlığa dönüşür. Bir an bile unutulmaması gereken gerçek, Partinin, işçi ve emekçi sınıfların politik mücadele aracı olduğudur. Tartışma ve eleştiriler, bir disiplin çerçevesi içinde yapılmak ve Partinin bu görevini daha etkin bir biçimde yapabilmesini sağlamak amacına dönük olmak zorundadır.

Bunun yanı sıra merkez ve il büroları Parti politikasının bilimsel veriler ışığında gerçekçi bir şekilde belirlenmesine yarıyacak inceleme ve araştırmalar yapmalıdır. Merkez Bilim ve Araştırma Bürosunun 1967-68 kışı çalışmaları Partinin artık bu çeşit inceleme ve araştırmaları yapabilecek yetenekli elemanlara sahip bulunduğunu göstermiştir. Parti içi eğitim sorununu ciddiyetle ele alacak ve çözümü üzerinde çalışacak kadrolar da bir ölçüde vardır. Yalnız Parti içi eğitim birden bütün Parti örgütü çapında yapılabilecek bir çalışma değildir, örgütlenme ve politik eylemle birlikte ve bir süreç içinde oluşacak bir çalışmadır.

Yüksek kademe organının doğru ve kabul edilebilir kararlar alabilmesinin ikinci şartı, merkez ile iller, illerle ilçeler arasında sürekli sıkı ilişkilerin kurulması, karşılıklı alış ve verişin sağlanmasıdır. Alt örgüt kademelerinde, partililer saflarında ne olup bittiği, ne gibi eğilimler, soru ve sorunlar belirttiği konusunda üst kademe yönetimin sürekli ve doğru bilgisi olmalıdır, kısacası, üst yönetim parti örgütünün nabız atışlarını dikkatle yoklar durumda olmalıdır. Üst ve alt kademeler ilişkileri konusunda dikkat edilecek nokta, üst organın hareket serbestisinin fazla sınırlanıp eli kolu bağlı hale getirilmemesidir. Gereksiz tartışmalar, sürekli müdahaleler organları iş göremez hale getirir. Organlara belli sürelerce belli yetkiler çerçevesi içinde karar ve hareket serbestliği tanımak, ama tabii sorumluluğu da, birlikte yüklenmek ve süre sonunda kademe kongrelerinde ve Büyük Kongre’de sıkı hesap sormak gerekir. Sosyalist bir partinin merkeziyetçi olduğu asla unutulmamalıdır. Bu merkeziyetçilik, sorumsuz ve keyfi kararlar alma ve hareket etme serbestliğini değil, son derece sorumlu bir karar ve hareket serbestliğini içerir.

Organların aldıkları kararların fiilen bağlayıcı, alt kademelerce ve partililerce içten kabul edilebilir kararlar olabilmesinin diğer bir şartı da organların güven ve saygı telkin eder nitelikte olmasıdır. Güven ve saygı verir olabilmenin ilk şartı da organların mutlak surette dürüst seçimlerle meydana gelmesidir. Aceleden derme çatma örgütler kurup, kendi grubuna oy verecek Büyük Kongre delege sayısı şişirmek, çeşitli vaatler, pazarlıklar, baskılar yolu ile oyları kontrol etmek ve bilinen, bilinmeyen seçim hiylelerine baş vurmak bir sosyalist partide asla yer almaması gereken usullerdir. Bu şekilde seçilerek iş başına gelen bir yönetici kadro daha başlangıçta güven ve saygı telkin etmek şansını yitirir. Seçimleri kazandığı için şeklen parti içi iktidara sahip olur, ama manevi otoriteye sahip olmaz, otoriteye sahip olmayınca

da iktidara fiilen sahip olmaktan çıkar. Parti örgütünün sürtüşmesiz, uyumlu ve disiplinli çalışması için organların güven ve saygı verir olması, yani otoriteye sahip bulunması, vazgeçilmez şarttır. Bir yönetici organ sözünü geçirebilmek için boyuna tüzük hükümlerini, disiplin kurallarını öne sürmek durumunda kaldı mı, örgütle, parti saflarıyla ters düşmüş demektir ve işler yürümez olur. Ancak dürüst seçimlerle meydana gelen ve yukarıdan beri açıklamıya çalıştığım şekilde kararlar verip iş gören bir organ güven verici ve saygın olur.

Partinin bugünkü iç durumunu, parti-içi demokrasinin, fikir ve söz özgürlüğünün, eleştiri hakkının kullanılmasıyla özleştirmek, bunu normal, hatta olması gereken bir durummuş gibi görmek ve göstermek temelden yanlıştır. Parti bir bilim akademisi, bir okul, bir fikir kulübü değildir. Sosyalist parti, işçi emekçi sınıfların bilinçsiz veya değişik ölçülerde bilinçli mücadelesini, bilinçli ve örgütlü sosyalist mücadeleye dönüştürmek, onu geliştirmek ve giderek işçi ve emekçi sınıfların iktidarını gerçekleştirmek aracıdır. Bilimsel inceleme ve araştırmalar, eğitim, tartışma ve eleştiri, hepsi partinin bu görevini daha iyi görebilmesi içindir, her şey son tahlilde politik eylem içindir. Çok zor ve hasım şartlar içinde mücadele vermek ve bu mücadeleyi verirken kendisini de tam bilinçli ve etkin bir sosyalist örgüt olma yönünde oluşturmak durumunda bulunan Parti, bunu ancak sıkı bir disiplinle başarabilir; ama sadece şekli değil içten kabul olunmuş bilinçli bu disiplinle. Yönetim kademeleri yukarıda belirttiğimiz şekilde meydana gelip çalışır, geçerli ve doğru kararlar alır, güven ve saygı telkin eder oldu mu, böyle gerçek bir disiplin oluşur ve şekli disiplin kuralları da gerektiğinde işler duruma gelir. Kanunların hiç ihlâl edilmediği, hiç bir suçun işlenmediği toplumlar olmadığı gibi, disiplinin hiç ihlâl edilmediği parti de olmaz. Bütün partililerin son bireyine kadar tam bilinçli, içten kabul edilmiş bir disiplinle hareket etmesi beklenemez. Bu gibi hallerde disiplin kuralları uygulanarak işler yapılır, haysiyet divanları görevini yapar. Bazı çevrelerce sık sık tekrarlanan “Haysiyet divanları işletildi” suçlaması bir demagojiden başka bir şey değildir.

Haysiyet divanları mostralık olsun diye seçilmez, gerektiğinde kovuşturma yapmak, çeşitli ceza kararlarıyla disiplinsizlikleri önlemek için kurulurlar. Haysiyet divanlarının görev yapmış, bir takım üyeleri tasfiye etmiş olmaları, kendi başına, bir suçlama gerekçesi olamaz. Mesele, haysiyet divanları haklı mı işledi, haksız mı? Bütün gruplaşmalar ve disipline aykırı davranışlar gerçek bir fikir ve görüş ayrılığına dayanmaz, altında başka nedenler yatar. Önemli ve gerçek bir fikir ayrılığı belirmediği ve muhalefetin görüşmeleri örgütçe benimsendiği zaman durumun ne olacağını bugünkü Emek grubu hareketi göstermiştir: yönetim ve disipline ilişkin şekli kuralları işlemez hale gelir, fiili bir durum oluşur, çünkü esasa ilişkin sorunlar, usule ait sorunlardan önce gelir ve daha ağır basar. Ama bu duruma da parti içi demokrasi gereği, normal bir durumdur denemez. Parti mutlaka doğru sosyalist çizgiye oturulmalı ve bu çizgi etrafında Parti birliği ve bütünlüğü sağlanmalıdır.

Parti sosyalist raya oturtulur, yönetim organları belirttiğimiz şekilde kurulur ve çalışırsa hem parti içi demokrasiyi, hem disiplini gerçekleştirmek mümkün olur. Bununla beraber, bu sonucun elde edilebilmesi için bir şartın daha yerine getirilmesi gerekir: o da bir organın, kurulun, ekibin üyesi olmayan ve toplu çalışma içinde

görev yapmıyan hiç bir üye bırakmamaktır. Sadece üye kaydolanmak ve aidat ödemekle (o da ödenmiyor ya) sosyalist parti üyesi olunmaz. Bütün üyeleri fonksiyonel birimler içinde, bir iş bölümü ve birliği içinde göreve koştunuz mu, hem disiplin, hem tartışma, eleştiri olanağı sağlanır. En sağlam disiplin iş disiplindir ve iş üzerinde tartışma ve eleştiri ciddi olumlu nitelik kazanır, verimli olur, boş gevezelikleri, lafebeliklerini önler. Verilen parti görevini yapmak tüzük hükmü olduğuna göre, genellikle partinin semtine uğramıyan, yalnız tartışma zamanlarında büyük lâflar etmek için ve seçim zamanlarında tuttuğu tarafa oy vermek için Partiye gelen, ölü ağırlık teşkil eden bir kısım sözde üyelerin engellemelerinden de Parti böylece kurtulmuş olur.

Emek, Sayı 16, Aralık 1969